

Makedonya'da Yatırımcılara Kapılar Her Daim Açık

Makedonya Cumhuriyeti yeniden yapılanmalarla serbest piyasa ekonomisi ve demokratik toplumu güçlendirmeye yönelik siyasi ve ekonomik reformlarla hızla gelişmektedir

Makedonya Cumhuriyeti, yeniden yapılanmalarla serbest piyasa ekonomisi ve demokratik toplumu güçlendirmeye yönelik siyasi ve ekonomik reformlarla hızla gelişmekte olan bir ülke olarak görülüyor. Siyasi ve makroekonomik devamlılık ülkeye büyüme imkânı sağlıyor. Ülkenin devamlı gelişimi Dünya Bankası tarafından da onaylanarak, 2008'in dünyada en iyi dördüncü reformcu ülkesi seçilmiş durumda. Çevresinde Arnavutluk, Yunanistan, Bulgaristan ve Kosova Özerk Bölgesi'nin yer aldığı Makedonya, Türkiye için önemli bir pazar oluyor. Yüzde on ile Avrupa'daki en düşük vergi oranına, düşük enflasyona, ucuz ve kalifiye iş gücüne sahip olan Makedonya, Balkanların göbeğinde ve Avrupa'ya yakın noktada bulunmasıyla dikkat çekiyor. Ayrıca gelişen bir ekonomiye sahip olması Makedonya'yı yabancı yatırımcılar için cazip kılıyor. 2006 yılı yabancı yatırım miktarı 350,5 milyon dolar olan Makedonya yatırım imkânlarının çeşitliliğiyle de dikkat çekiyor.

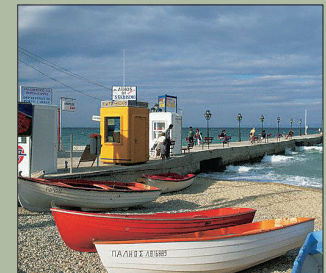
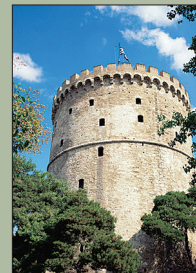
EKONOMİK PERFORMANS

Makedonya'nın planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçiş sürecinde sanayinin ekonomi içerisindeki payı ciddi oranda azalmış ve 1990'lı yıllar başında yüzde 45 iken 2006 itibarıyla yüzde 31,8'inmiştir. Tarım sektörünün GSYİH'deki payı ise yüzde on dördtür.

Sanayide ağırlık demir-çelik, tekstil ve metalürjidedir. Makedonya ekonomisi 2001 yılında yavaşlama sürecine girerek reel GSYİH yüzde 4,5 oranında küçüldü. 2002 yılındaki endüstriyel ürün sayısındaki artış ve ihracat miktarının artmasıyla ekonomi toparlanmaya başladı ve yüzde dokuz oranında büyüme gösterdi. 2003 yılında 2,8'lik küçük bir büyüme oranı gerçekleştirdi. 2004 yılında hükümet tarafından üretimi destekleyecek adımlar atılmaya başlandı ve ekonomide yüzde 4,1'lik bir büyüme kaydetti. 2005'te yüzde dört, 2006'da yüzde üç büyüyen Makedonya ekonomisi, 2007 yılının ilk yarısında yüzde 5,5 seviyesinde büyüme gösterdi.

YABANCI SERMAYE

Makedonya'da yabancı yatırımlar için teşvikler, yatırım girdilerinin ülkeye ithalinde gümrük vergisi

Dış Ticaretin Ülkelere Göre Dağılımı

İHRACAT		İTHALAT	
ÜLKE	ORAN (Yüzde)	ÜLKE	ORAN (Yüzde)
Sırbistan ve Karadağ	23,2	Rusya Federasyonu	15,1
Almanya	15,6	Almanya	9,8
Yunanistan	15,0	Yunanistan	8,5
İtalya	9,9	Sırbistan ve Karadağ	7,5
Bulgaristan	5,4	Bulgaristan	6,6

KAYNAK: The Economist Intelligence Unit

muafiyetini, işletmenin ilk üç yılında gelir vergisi muafiyetini ve kurumlar vergisinin yüzde 15'e sabitlenmesini kapsıyor. Makedonya hükümeti ülkeye yabancı yatırım çekmek amacıyla Bunardzik, Üsküp ve Gvgelija'da Serbest Ticaret Bölgeleri (STB) kurdu. Üç STB de yapım aşamasında. STB'de faaliyet gösteren firmalara üretim girdilerinin ithalinde gümrük vergisi muafiyeti ve gelir vergisinden on yıl muafiyet sağlanıyor. Makedonya'da yatırıma en uygun sektörler, işlenmiş tekstil ve deri, ayakkabı üretimi, meyve, sebzeçilik, işlenmiş gıda ve paketleme, şarapçılık, tütünçülük ve sigara, turizm, metal işleme, kimyasal ve ilaç endüstrisi, binek araçları üretimi, elektrikli cihazlar, inşaat, alt yapı, bankacılık, telekom ve diğer servisler olarak sıralanıyor.

Makedonya'nın en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında Almanya, Sırbistan, Hırvatistan, Karabağ, Kosova, Yunanistan, İtalya, ABD, Slovenya Fransa Rusya, Bulgaristan ve Türkiye yer alıyor. Türkiye'nin Makedonya'ya en çok ihraç ettiği ürünler ise; her türlü gıda maddeleri, bisküvi, şekerleme, lokum, çikolata, dondurma, meyve suları ve konsantreleri, konserveler, elektrikli ev aletleri, beyaz eşya, ziraat aletleri, traktörler, plastikten eşya ve ev eşyası, tekstil mamulleri (pamuklu, sentetik), petrol ürünleri, motorlu araçlar, örme konfeksiyon, her türlü makine ve parçaları ve narenciyeden oluşuyor.

MAKEDONYADA YATIRIM İMKÂN LARI

Otomotiv sektörü; Bu ülkede özellikle yüksek kaliteli ağır iş güvenlik sistemleri (kemer, hava yastığı),

elektronik eşyalar (sensörler, sinyaller), plastik refleks ürünleri, alüminyum, çinko boya kaplaması ve gri demir kaplama parçaları gibi otomotiv parçaları imalatı için uygun.

Bilgi ve iletişim teknolojisi açısından birçok uluslararası şirket Seavus (İsveç), Netcetera (İsviçre), Microsoft Fransa, Nepenia (İtalya) Makedonya'da ihracat pazarı için bilgi iletişimi teknolojileri yazılımlarını geliştirmektedirler. Birçok uluslar arası IT şirketi için 24/7 telefon müşteri desteği sağlamakta. Ziraat ve gıda işletmeciliği açısından Makedonya, iyi kurulmuş eczane endüstrisi ile bölgedeki 30'dan fazla ülkeye yarı mamül ürünlerin tedarikini sağlıyor. Sağlık turizmi de sabit bir yükseliş göstermekte.

Giyim, tekstil ve deri sektöründe de rekabete açık ihracat avantajları (kısa teslim periyotları, ürünlerin teslimindeki ulaşım) sunmakta. Giyim sanayisine ilaveten pamuk ipliği, kumaş, yün ipliği ve örülmüş kumaş imalat potansiyeli de var. Enerji; Enerji sektörünün gelişmesi için hidroelektrik santrallerinin kurulması Makedonya'da yüksek önceliği olan işlerden. Makedonya Devleti geleneksel ve yenilenebilir enerji projelerini teşvik etmekte.

İnşaat ve emlaksetörü açısından bakıldığında, Makedonya'da iyi gelişmiş bir inşaat endüstrisi bulunmakta. Ülke uluslararası modern teknoloji kullanımı, tecrübeli personeli, özellikle sivil mühendislik ve baraj inşasında gelişmiş. Ülke, merkezi ve Doğu Avrupa, Ortadoğu ve Rusya'ya inşaat işgücünün büyük tedarikçisi konumunda. Emlağın yazılım ve IT şirketleri tarafından iş dünyasına sunulması yabancı yatırımcılar bir fırsat oluşturmaktadır.

Makedonya, basit kimyasal maddelerin iyi ve gelişmiş kapasiteli üretimi; deterjan, gübre, poliüretan köpükler ve liflerin yanında sentetik lifler, polivinil klorid üreten zengin bir kimyasal endüstrisine sahiptir. Yeşil alanlardaki fırsatlara ilaveten hazırda var olan kimyasal üretim kapasitesi, kozmetik ürünlerde de dahil olmak üzere yabancı yatırımcılar için çok iyi bir gelişme potansiyeline sahiptir.

Turizm; Makedonya'nın kültürel mirası, ılımlı iklimiyle, doğal güzellikleriyle Makedonya'yı kış ve yaz turizmüne uygun hale getirilmiş. Ohri Gölü kıyısındaki beş yıldızlı oteller ve eğlence yerleri şimdilik boş olsa da birkaç yıl sonra zengin Avrupalıların en gözde tatil yerleri arasında yer alacağı ön görülüyor. Avrupa'ya açılmak isteyen Türk işadamları için, gelişme yolunda önemli adımlar atan Makedonya iyi bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

Türkiye-Makedonya Ticareti (Milyon Dolar)

KAYNAK: TÜİK

Yıllar	İhracat (X)	İthalat (M)	X/M	Denge	Hacim
2000	107,8	10,5	10,3	97,3	118,2
2001	89,8	9,1	9,9	80,7	98,4
2002	100,5	14,9	6,7	85,6	115,4
2003	121,9	27,3	4,5	94,6	149,2
2004	149,3	51,9	2,8	97,4	201,3
2005	162,5	52,1	3,1	110,4	214,6
2006	171,8	55,9	3,1	115,9	227,7
2006/10	134,2	44,1	3,0	90,1	178,3
2007/10	222,9	44,7	4,9	178,2	267,6